

DISPUTATIO IURIDICA INAUGURALIS
DE
IVRE MELLICIDII

vom Zeidel-Rechte

QVAM
PRAESIDE
DIVINA GRATIA
AVCTORITATE ET DECRETO
MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN INCLVTA ALTDORFINA

SOLENNI MORE

ad d. 2. Xbr. A. C. S. clō Iōc XC.

PVBlicae ERVDITORVM DISQVITIONI
SVBIICIET

CHRISTOPHORVS Scheurl à Defersdorff
NORIBERGENSIS

ALTDORFII NORIC.

RECUSA IMPENSIS STEPHANI GREBNERI
clō Iōcc XXXXIV

Benevolo Lectori

S.

Ubi mel, ibi fel: proverbio, quod & Lotbarius
*I. in symboli vicem adhibuit. scito non minus,
 quam trito dicimus. Fallimur, aut hujus ef-
 fati veritatem praesentes quoque pagellæ
 (quæ spicilegæ quasi sunt Disputationis non
 ita pridem sub Magnifici DN. LINCKI
 nostri, Præceptoris atque Patroni æternum Colendi
 praesidio habitæ, de Judiciis Reipubl. Norib. & speciatim
 c. 6. §. 4.) ex abundanti comprobabunt; licet enim Rubrum
 illarum mel promittat; nigrum tamen multum forte fellis
 continebit, bilemque atram tum styli ruditas, tum cruditas
 judicii & indigesta materiæ moles concient, maxime, cum idem
 nobis usu venerit, quod apibus aliquin sylvestribus obtingere
 amat: Scilicet, non nobis prata culta lætosque campos per-
 agrare, sed horrida dumeta sylvasque invias, verbis, inquam,
 cæcis involuta instrumenta, cærrasque abstrusas, in quibus
 -- -- tenent media omnia sylvæ,*

*nullo prævio Duce, perrepere licuit, ut adeo vix ad palatum
 delicatiorum ingeniorum parare quid potuerimus. Nulli sa-
 men ambigimus, quin Benevolus Lector, qui tenuem laborem*

non tenui favore compensare solet, nobis insuper, præter memoratas remoras, iniquis temporum angustiis constrictis, & documentorum penuria laborantibus, rerumque experientia, quæ tamen hic utramque paginam facere debet, destitutis, speratam sit exhibiturus veniam; neque enim, dum mel ipsi propinare studemus, judicium felle livido suffusum reddet. Apes, ex Senecæ monito ep. 84. fumus imitati, quæ vagantur, & flores ad mel conficiendum idoneos carpunt; deinde quicquid ætulere, disponunt, & per favos digerunt: itaque Lectores, versa vice, apum quoque imitatores nobis exoptamus, quæ, unde araneæ venenum, ipsæ mel dulce legunt. Aculeata inertium fucorum (qui uti corpore non inconvenienti parique colore, ita opere etiam apes mentiuntur, dum & ipsi sui muneris esse credunt Carpere, diuerso licet & perverso sensu,) differia neque curamus, neque deprecamur, cum quem aliis insigere tentant aculeum, noxa suamet & damno luant,

-- -- animasque in vulnere ponant.

Tu vero, o Præsidium nostrum

JESU, decus Angelicum,
in aure dulce canticum,
in ore mel mirificum,
in corde nectar cœlicum,

illumina mentis bebetis oculos, uti Jonathanis, cum mel aliquando caderet, oculos illuminatos legimus, & clemens nobis melliflua Tua gratia in arduo hoc negotio adfis: sed & eam inspires mentem, quæ Judicia Tua vera, dulciora super omne mel & favum, per totam vitam nostram cognoscere & reuereri expetat.

CAP.

CAPUT I.

De Juris Mellicidii Definitione tum
Nominali, tum Reali.

SUMMARIA

§. 1. Definitio Nominalis præmittitur Reali: Derivatio vocis Mellicidii: Cedere, Cæso, pro incidere, incisione. §. 2. Zeidel-Recht dicitur a Zeidlariis: Zeidlarii dicuntur vel a Ziegeln sive Zielen, vel a Zeilen, §. 3. vel a Zeit, §. 4. vel a Zeiten: Inde denominatur Zeidelbast. §. 5. Descriptio Juris Mellicidii. §. 6. Resolutio Descriptionis. Varia voc. Juris acceptio.

§. I.

Quemadmodum petitorii causa potior, prior tamen possessorii esse solet, per l. 36. D. de R. V. & l. 13. C. eod. l. 3. C. de interd. l. 35. D. de A. A. P. pari ratione rerum curam, licet præstantiorem, tractatio tamen verborum, utpote quæ significandarum rerum gratia reperta sunt, §. 29. J. de legat. antecedere debet. Unde materiam non novam, sed veteribus quoque cognitam, neque tamen desuetudine ob id inumbratam in præfenti aggressuri, non nigrum mercbimur theta, si reali eius considerationi, tria de explicatione nominis, maxime *ratione Originationis*, verba præmiserimus. Dicitur autem Mellicidium a melle cædendo,

id est, incidendo: ita enim apud Naturalis & Rusticæ rei Consultos, Plinium atque Columellam, Cæsiorem pro incisione legimus. Licet autem Mellicidii vox Tulliano ævo incognita sit, vix tamen ab analogia Grammatica aliena erit, cum Homicidium, Parricidium &c. dicamus.

§. II.

In vernacula audit das Zeidel-Recht, a Zeidlariis. Zeidlarii unde dicantur æque nos latet ac olim Geographos fontes Nili: Alii a fovendis apibus, von Bien ziegeln oder zielen derivant, quod Zeidlarii soli jus apes in sylvis Noricis fovendi, habuerint: Alii hoc verbum von Zeilen, i.e. lineis cellularum deducunt; prout enim amussitata & ad Geometricas regulas præcise exacta, sexangularis harum cellularum forma curiosos talium spectatores merito in admirationem rapit; ita nemo sine stupore, quam justo ordine & ad rectæ lineæ normam istæ cellulæ sibi invicem cohæreant, dispicit.

§. III.

Possset forte illa vox denominationis suæ natales temporibus, Germ. der Zeit, debere, quod statis temporibus Judicium Zeidlariorum habitum fuerit: neque multum obstat, quod Zeit per t, Zeidlarius per d exprimatur; cum superiorum temporum barbaries, non usque adeo ad Orthographiam attenta, non morose tale discrimen observaverit. Quid? quod B. Du. Harsdörff. æternum Nobilitatis decus, im Poetischen

schen Trichter, passim hanc vocem per t, scribat; unde in *P.III. d. tr. sect. 2. n. 205. p. m. 274.* Der Zeitler erndet ein, was er nicht hat gesäet.

§. IV.

Commodissime videntur dici posse a Zeitlem, quæ vox primitiva, ut Grammaticorum filii loquuntur, est, & denotat idem, teste *B. Dn. Harsdörff. cit. tr. P.II. in Append. p. m. 180.* ac apes vel mel cædere; scilicet, uti venatores & in universum omnes artem aliquam profitentes, terminos proprios, quos technicos vocant, adhibent, ita & apud Mellicidas idem usu venisse, probabile est. Hinc superius recensitas derivationes pro allusionibus potius habemus. De cætero, a Zeidlariis dicitur das Zeidel, Bäst, Latinis, Chamelæa, quam merito Primulam veris dixeris, cum omnes arbores, frutices & plantas floribus antevertat, quos apes, istæ Zeidlariorum alumnæ, præcipue carpunt atque delibant.

§. V.

Properamus ad qualem qualem Juris Mellicidii descriptionem, dicentes, quod sit *Jus Zeidlariis ratione prædiorum, circa apes in primis, in sylvis Noricis, fovendas & occupandas, aliaque jura, maxime Foresti, exercenda ex concessione Imperatorum, competens.*

§. VI.

Generis loco posuimus Jus, cujus vocis significatus, Polypi instar, mirum in modum variant: Extan-

tantiores tamen atque nobiliores tres sunt seqq. quatenus (1) sumitur pro Jurisprudentia, in l. r. pr. D. de J. & J. (2) pro regula actionum moralium, obligante ad id, quod rectum est juxta Grot. l. i. de J. B. & P. c. i. §. 9. (3) pro attributo personæ, live pro qualitate morali, quæ personæ ex concessione Superioris competit ad aliquid juste vel habendum vel agendum. Et hoc sensu a nobis accipitur. Differentiam Causa efficiens, Subjectum, & Objectum absolvunt, de quibus sigillatim suis locis agemus.

C A P V T II.

De Existentia, Origine, Justitia & Causa Efficiente hujus Juris.

S V M M A R I A .

- §. 1. Demonstratur Existentia hujus Juris. §. 2. Origo & Antiquitas. §. 3. Justitia: Obst. l. 5. §. 2. de A. R. D. Resol. l. 26. de furt. §. 4. An occupatio rerum communium recte rescripta? §. 5. Causa efficiens est Concessio Imperatoris: An peculiare quid Zeidlariis indultum? exemplo Servitutis aliis tollendi dilucidatur: In quo hæc servitus consistat?

§. I.

De Existentia hujus juris tot augustissima Imperatorum privilegia, aliaque incorrupta, & intaminata fidei documenta passim posthac laudanda, Reformat-

formatio item Norica *tit. 1. l. 7.* potissimum vero ipsum Judicium Mellicidarum, quod Feuchtræ hodiernum celebratur, neminem ancipitem relinquere possunt.

§. II.

Unde potius *de Origine* ejusdem solliciti erimus: nec dubitamus, antiquissimam eam esse; utut enim natales illius indubie determinare nequeamus; ante quinque tamen secula jam tum illud viguisse antiqua instrumenta nos docent, utpote quæ ann. a Christ. nat. 1240. *Marquardum Butigliarium* (de quo nomine infra commodius disseremus) & ann. 1264. *Conradum von Kurnburg, Butigliarium atque Magistrum Zeidlariorum* nominant. In proclivi esset longam horum Judicum seriem circa ista tempora texere atque recensere, nisi vel hæc duo exempla probarent asserti nostri veritatem: Cui accedit, quod in *Privilegio a Carolo IV. ann. C. S. 1350. Zeidlariis impetrato* dicatur, illos ista jura ab antiquis temporibus ita obtinuisse.

§. III.

Fundata itaque Existencia & delibata non nihil Origine Juris Mellicidii, nunc in *Justitiam* ejus inquirere libet. Nempe enim notum est, de J. Civ. inter res, quæ nullius sunt, referri etiam feras, ac illis, quæ feram habent naturam, accenseri Apes, *in l. 5. §. 2. de A. R. D.* Harum vero rerum eam esse rationem, ut illius esse incipiant, qui eas ceperit; quod enim antea nullius est, id naturali ratione occupanti conceditur. §. 12. *§. de R. D.* Inique ergo hoc Jus restrictum esse, non nemo ad elevandam Juris nostri justiciam, ob-
B cere

cere posset. Nolumus hic in responsionis vicem, cum nonnullis feram omnium apum naturam negare, & urgere præcipue *l. 26. de furtis*, ubi ferarum apum mentio fit, quasi ex ista distinctione necessario colligendum sit, dari etiam mansuetas; cum ibidem feritas non opponatur mansuetudini, sed mansuefactioni: nimirum, omnes apes sua natura sunt feræ; sed ex illis quædam cicurata & hominum arte mansuefactæ sunt, & hæc in *d. l.* opponuntur feris. Non obstat, quod euolare & revolare soleant apes; illud enim ex consuetudine fit; natura tamen illarum, quæ fera est, inde mutari nequit. Illa responsio magis arridet, quemadmodum pleraque omnia, quæ in Jure Justiniano communia, adeoque, ratione proprietatis, nullius esse prædicantur, hodie plurimis in locis in patrimonio Principis existunt, uti de gemmis, maxime vero de feris, constat: ita & apes *nemoricultrices* (ut *Phædri* verbo utamur) occupari potuisse, nullum est dubium.

§. IV.

Sunt, qui & hoc jure fieri potuisse negant, & ex *l. 13. §. 7. D. de injur.* usurpatum illud esse, tamen si nullo jure, dicunt. Alii vero in præscriptione præsidium quærun; alii vigore extraordinarii atque eminentis Dominii illud Principibus competere asserunt: alii alias rationes cumulant. Nos rationem justificam in *l. 1. §. 1. de A.R.D.* latere putamus, modo prius supposuerimus a nemine forte inficiandum, quod illud J.G. assertum: feras esse nullius ante, quam occupentur, non tam sit juris præceptivi, quam permissivi; Jam vero

vero cum in *d.l.* asseratur, istas res, quæ nullius sunt, capientis fieri, sequitur, quod Principes, tanquam primi huius juris occupatores animo sibi habendi, jure sibi illud vindicaverint, qui illud, quod occuparunt et cujus legitimi Domini sunt facti, aliis rursus concedere queunt.

§. V.

Sed hæc dum scripsimus, præoccupavimus ferme innuere *Causam efficientem* nostri Juris, quæ est Concessio Imperatoris, de qua clementissima privilegia testantur. Illud tamen ob stare viderur, quod nihil peculiare Zeidlarii hac concessione impetraverint, cum ex antea dictis constet, quod Apes de J. G. cuivis occupare atque habere liceat: ergo hæc facultas jam tum Zeidlariis competiit? Sed resolutio hujus dubii facilis est, cum illud præcipui Zeidlariis hoc privilegio indultum, quod alios hisce privilegiis non gaudentes, ab occupatione apium in sylvis Noricis arcere, solique apes habere queant; non secus atque in servitute altius tollendi fieri videmus; hac enim pati quis tenetur, ut vicinus altius tollat aedes; ipse vero contra ædificando vel alio modo illud impedire nequit: prius vicino ex libertate naturali competit, ex qua in cælum usque ædificare cuilibet licet, nisi forte aut legibus aut statuto certus ædificandi modus sit definitus: posterius vero alter jure servitutis pati & omittere debet. Neque enim cum *Carpz. P.II. Const. 41. d. 13.* credendum, servitutem altius tollendi illud involvere, quod hanc servitutem debens in gra-

tiam vicini prædii, ædes suas altius adificare teneatur; cum hoc naturae servitutum repugnet, quæ in patiendi aut non faciendo sive omitiendo, minime vero in faciendo consistit, *per l. 15. §. 1. D. de servitut.*

CAP. III.

De Subjecto & Objecto Juris Mellicidii.

S V M M A R I A.

- §. 1. Subjectum sunt Zeidlarii; habitus illorum exhibetur. §. 2. Prædia illorum sunt vel einschichtige Zeidel-Güter, vel Zeidel-Mütter, vel Zeidel-Echter. §. 3. Quæ in J. Can. Ecclesia matrix, tum ratione unionis. §. 4. Tum ratione divisionis dicatur c. 3. & de Eccl. adif. explicatur: quid per Acram ibi intelligatur? §. 5. Proprie Ecclesia mater denotat Ecclesiam Cathedralem. §. 6. Quæ urbs in J. C. matrix dicatur etc. §. 7. Objectum Jur. Mellicid. sunt Sylvæ Nor. Earum divisio & amplitudo. §. 8. Sunt Sylvæ Imperii. §. 9. & 10. Quæ Jura Seren. Burggrav. Norib. item Waldstromeri & Forstmeisteri ibi habuerint; & quomodo illa ad Civit. Nor. pervenerint. §. 11. Waldstromerorum insignia. Sylvarum satio ex Celre & Heflo. §. 12. Mellicidium & Apium in Sylvis sustentatio: Apium de J. C. occupatio. §. 13. Cur Apes Regulum sequantur. §. 14. Dagoberti de apibus Constitutio. §. 15. Zeidlariorum jura circa Apes, &c.

Cap. III. §. 2.

§. I.

Exigit nunc methodi ratio, ut *Subjecti* considerationem subjiciamus. Illud vero constituunt Mellicidæ sive Zeidlarii, id est, illi, qui prædia Mellicidii privilegiis macta atque ornata possident. Ipsum antiquum Zeidlariorum habitum & vestitum, cum catapaltis Imperio præsto essent, servitiaeque militaria exhiberent, subjectus in seq. pag. icon exprimit, &c.

§. II.

Prædia illa, quæ Zeidlarii possederunt, dividuntur in die einschichtige Zeidel-Güter, Zeidel-Mütter & Zeidel-Töchter. Illa, simplicia scilicet, nullis aliis prædiis Zeidlariis obnoxia, sed immediate Judicio Zeidlariorum subsunt. Ista vero, die Zeidel-Mütter dicta, etiam immediate sub præfati Judicii jurisdictione continentur, sed insuper alios fundos, filiales (ut sic loquamur) obstrictos sibi tenent, & ad canonem, censum, laudemium &c. solvendum obnoxios habent. Horum, ut et simplicium, triginta sex in sylvis Noricis numerantur. Ex quo jam per se liquet, quænam prædia die Zeidel-Töchter dicantur, qui scil. onera ista præstare tenentur, sicque non nisi mediate Judicio Zeidlariorum subjiuntur:

§. III.

Geminam dividendi res in animatas rationem in *matrem & filiam*, in Jure quoque Canonico offendere licet, maxime ubi de Ecclesiis vel uniendis vel dividendis agitur. Et quidem quod ad Unionem attinet

(quam omnino ex justis causis, paupertate v. g. Ecclesiarum, paucitate Christianorum, penuria Ecclesiæ ministrorum, illegitime facta divisione, aut si Ecclesia ob hostilitatem sit deleta, &c. licitam non solum, sed et proficuum reputamus atque necessariam) solide demonstravit *Dn. Schlevogt de unione Eccl. c. 3. per tot.* tres potissimum uniendi Ecclesiam modos esse, dum (1) vel Ecclesiæ quædam ita confunduntur invicem, ut non distinctæ sint amplius, ac unam eandemque prorsus constituant, unumque solummodo Ministerium, non duo vere dicantur: vel (2) Ecclesia gradu inferior alteri jungitur, ut distincta quæque maneat, altera Principalis, altera Accessoriæ vicem habente; vel (3) denique Ecclesiæ nonnullæ communi verbi divini ministerio utuntur, aut communi Prælato gaudent, ita tamen ut neutra vel extinguatur, vel alteri subjiciatur. In isto, medio scilicet sive secundo modo, Principalis Ecclesia Matris sive matricis, Accessoria vero sine minus principalis, Filialis, Filix sive Nativæ nomine venire solet: Germanice dicimus die *Haupt-oder Mutter-Kirch und Filial.* Et huius Unitio- nis exempla etiam apud Protestantés plurima numero occurrere, testis est laud. *Dn. Schlevogt. c. 1. §. 3.* duabus vel quatuor particularibus Ecclesiis, non qua jurisdictionem, sed qua ministerium sacrum, aut communem sacrorum usum subjective vni annexis: *Quæ igitur, subdit, inter parentes & liberos ratio observatur, ut eandem certo respectu personam, sed vero impari dignitatis gradu juncti referant, talem & hic cernere licet.* Add. *Finckelsb. de Jure Patron. c. 5. n. 59. seqq. it. n. 62.*

§. IV.

§ IV.

Quod. divisionem Ecclesiarum concernit, quam itidem non improbandam cum *Dn. Schlevogto in tr. de divis. Ecclesiar. & Benef. Diff. 3. §. 5.* ducimus, si vel amplitudo dioceseos, opes nimie, longinquitas locorum, difficultas itinerum, incrementum cœtus Christiani, diversitas linguarum, metus ab hæreticis &c. eandem suadeat, in illa quoque hujus distinctionis non rarus usus, quando nimirum antiquior Ecclesia Matricis, Junior vero & recentior Filie nomine designatur. Unde *Alexander III. in c. 3. §. de Eccles. ædif.* Archi-Episcopo Eboracensi concedit novæ Ecclesiæ erectionem ex eo, quod propter distantiam loci, tempore hyemali commode Parochiani non possint divinis officiis interesse, modo reservetur (a) Jus præsentandi Clericum ad novam Ecclesiam Rectori veteris Ecclesiæ, (b) Clerico novæ Ecclesiæ assignentur oblationes pro ejus sustentatione, si commode aliunde totari nequeat, & (γ) competens honor in nova Ecclesia pro facultate loci, matri Ecclesiæ in memoriam reverentiæ servetur. Vid. omnino *Gonz. Tellez. ad. d. c. 3.* Ita (quod ad ultimum requisitum attinet) in d. c. casu, Dominus villæ istius, in qua nova Ecclesia erigenda erat, XX. *acras* (vulgaris legit: actas) terræ frugiferæ ad usum Sacerdotis sive Presbyteri conferre debuit. Quid per *Acras* (ut & hoc addamus) intelligendum veniat, inter Interpretes non adeo liquet. Rursum hic nostra faciemus ea, quæ habet *Dn. Schlevogt de divis. Eccl. Diff. 3. n. 13.* cum, quæ ap. *Gonzal. Tellez.* & alios Commentat. sparsim inveniantur, Vir
lau-

laudatus uno complectatur fasce: *Quid Acra terræ proprie sit, inquit, non est prorsus expeditum. Vossius de viitiis Latini sermon. a Germ. Acker deducit, & certam agrî mensuram significare ait, veluti jugerum. Petrus Gregorius ex Hostiense monet, mensuram terræ esse & dimidium quasi jugeri, continens CXX. pedes longitudinis & LX. in latitudinem: Anglis vocare Ane, Acre; Gallis Aripentum vel Arepennum. Alios autem Acram appellare, quantum par boum uno die arare possit. Sed super eo, concludit, aliâ delitigent. Add, Carol. du Fresne in Gloss. hac voce.*

§. V.

Cæterum Matricis Ecclesiæ nomine proprie Cathedralis tantum Ecclesiæ indigitantur, prout patet ex c. 22. *de V. S.* Unde Gonzal. Tellez. ad d. c. ex gloss. ad l. 16. C. de SS. Eccl. Romanam Ecclesiâ, quæ omnium aliarum mater est (loquitur ex hypothesi Pontificiorum) primam matricem appellari notat: Cathedralis vero, respectu illius, secundas matricem; quæ ipsa tamen, respectu totius Episcopatus, etiam primæ vocari possunt.

§. VI.

Næque etiam Jus Civile divisionem in matrem sive matricem atque filias ignorat, quando in l. 4. §. 5. de off. Pro-COS. matricem urbem nominat, quæ in l. 7. pr. eod. Caput provinciæ, alibi Metropolis audit. Dici possent & illæ urbes Matres, ex quibus Colonia alio deducuntur: it. eæ, quæ aliis urbibus originem dederunt, & ob id a *Salustio* Origines dicuntur. Notat *Dion.*

Dion. Gotbofr. ad cit. l. 4. §. 5. de off. Pro. COS. dari etiā matrices libellos, id est, matriculas &c.

§. VII.

Sed redeamus in viam, a qua nos fecunda hujus vocabuli notatio in minus sterilia avia abduxit, an seduxit? Devolvimur itaque ad *Objectum* hujus Juris, quod constituunt principio *Sylvæ Noribergam ambiētes*, quas *Carolus IV. Imperator in privil. ann. 1350. concessio*, *Ein und des Reichs Biengarten* vocat. Constat autem Sylvas istas a primariis Urbis Noricæ Parochiis in *Sebaldinam* atque *Laurentianam* dispesci, quarum utraque rursus in sex circulos subdividitur: quilibet autem circulus circiter 10000. jugerum continet. Ambitum harum sylvarum *Celtes de Origine, situ &c. Norib. c. 2.* sedecim millium (id est milliarium) definit.

§. VIII.

Fuerunt autem istæ sylvæ & hodiernum sunt Imperii, ita tamen, ut ex specialibus Imperatorum privilegiis cura istarum sylvarum III. Norimb. sit demandata. Unde, ut ex pluribus aliis argumentis hoc unicum adducamus, *Carolus IV. ann. 1355.* ita inter alia: *Donamus & concedimus civibus de consilio Civitatis Nurembergensis, fidelibus nostris dilectis omnibusque successoribus, pro custodia & salvamento earundem sylvarum infra scripta jura, Constitutiones & Statuta pro juribus perpetuis habendis: In primis, quod omnes officiales, Forestarii & Mellicidæ, qui Zeidlarii vulgariter nuncupantur, super utrisque sylvis utrobique ex utraque parte fluvii Pegniz, quando ex parte*
C
Con-

Consulum Civitatis Nurembergenſis requiruntur, ſingulis angis ſemel tenentur venire ad conſilium Civitatis Nurembergenſis, & ad ſanctos jurare, conſtanter obſervare & tenere, quicquid prædicti Cives de Conſilio Civitatis Nuremb. delibera- verint, pro Imperio & Civitate ipſorum, quod utile ſit eiusdem ſylvis, & debent etiam accuſare & nunciare per dictum eorum juramentum, quicquid prædictis ſylvis poterit eſſe no- civum & damnoſum. Prædicti etiam officiales, foreſtarii, aliique ſervitores ipſorum nulli tenentur vendere aliqua ligna de ambabus ſylvis, nec alicui dare licentiam ligna de eiſdem ſylvis, exceptis illis, qui antiquitus de eiſdem ſylvis uteban- tur, & qui jus in hoc habere noſcantur, &c.

§. IX.

Licet autem Sereniſſimi Burggravii de Nurenberg in literis Investiturarum de ann. 1273. (quas alia occa- ſione exhibuimus) de officio Foresti ab illa parte pontis verſus caſtrum diœceſis Bambergenſis (i.e. Sylvæ Sebal- dinæ) cum ſuis attrinentiis; item, de tertia arbore de foreſto ac omnibus lignis jacenſibus in eodem &c. inveſtiti fuerint; tantum tamen abeſt, ut eo ipſo Sylvæ ab Imperio alie- natae fuerint, aut inde Superioritas aliqua in ſylvas & territorium Noricum exſculpi poſſit, ut potius tan- tum de officio Foresti, non quidem in omnem ſyl- vam, ſed in illam, quæ eſt a parte pontis verſus ca- ſtrum diœc. Bamberg. inveſtiti fuerint, in tantum, ut ex ſupra laudato Caroli IV. privilegio, aliisque plu- ribus Imperatoriis diplomatiſ ſconſter, ſine con- ſenſu Senatus Norimb. nullum officialem ne arborem quidem alienare potuiſſe. Unde & Seren. Burggra- vii, Fridericus Senior, Iohannes & Fridericus Iunior
an.

an. Christ. 1391. Senatui Nor. inter cætera etiam, de sylvis non alienandis &c. caverunt. Ipsæ literæ exhibentur inter *Documenta Rerum*. Nurnb. contra Brandenburg. die Freisliche Obrigkeit betreffend &c. fol. 28. Porro quemadmodum ab altera parte pontis versus diocesis Eichstatt. id est, in sylva Laurent. de officio Foresti, Waldstromeri atque Forstmeisteri investiti, nullam ex illo officio Superioritatem territorialem affectarunt; ita nec hic ex investitura de officio Foresti illa aut obtendi aut obtineri poterit. Inde etiam est, quod formula ista: Unsere und des Reichs Wälder, in innumeris Imperatorum diplomatibus post Investituram illam factam, occurrat: Unde Carol. IV. in privilegio, quod supra laudavimus: Nos Carolus IV, --- respicientes & considerantes defectus & dampna, qui & nobis & Imperio quotidie obveniunt in nostris & Imperii sylvis & nemoribus prope Nurnberg sitis &c. Quod autem de tertia arbore in adductis literis dicitur, illud primo ipsi Sereniss. Electores im Ausspruch zwischen den Burggraven und der Stadt Nürnberg de ann. 1362. de tertia emolumentorum parte ex sylva Laurentiana intelligendum esse declararunt; secundo innuit, ista verba de certa ex sylva Laurent. parte sive portione, non vero de tota sylva esse accipienda; quæ jura omnia postea Civitati Norib. vendita fuerunt.

§. X.

Præter hæc jura Seren. etiam Burggravii pignoris loco in sylvis Noricis tenuere Judicium Zeidlariorum Feuchtw. Ex quo etiam illud prono alveo consequitur,

tur, illos non fuisse Dominos dictæ sylvæ; neque enim res mea mihi oppignorabitur *per l. 45. D. de R. J.* Cessit autem hoc Judicium Zeidler. una cum cæteris in sylvas, qua Sebaldinam, qua Laurentianam juribus, eousque a Scenissimis Burggraviis exercitis, Ann. 1427. Senatui Norico justo venditionis ab Imperatore Sigismundo approbatæ titulo: Ita autem habent verba Cessionis Jud. Zeidler. (reliqua enim utpote a scopo nostro remotiora merito omittimus:) Von Gutes Gnaden, Wir Friedrich, Marggrave zu Brandenb. ꝛ. ꝛ. haben also abgetreten, verzigen, ein- und übergeben, all unser Recht der Pfandschaft an und auf dem Zeidel-Gericht, Zeidlern, Zeidel-Gütern und Honig Geld zu Feucht, auch mit allen Ehren, Freyheiten, Privilegien, Renten, Nutzen, Fällern, Diensten, Zugehrungen, Gewohnheiten und Rechten ꝛ. Ex quibus insimul liquet, quomodo Judicium Zeidleriorum ad S. P. Q. N. pervenerit.

§. XI.

Ante laudatam vero venditionem & cessionem, Forstmeisteri A. C. 1372. & Waldstromeri Ann. 1396. sua in sylvam Laurentianam jura Civitati Norib. vendiderunt. Non possumus autem, *Waldstromerorum* dum mentionem facimus, silentii peplo ingeniosum *Caroli Nüzeltii, Equit. Aurat.* distichon involvere, quo in illorum insignia in area rubra duas bicornes furcas argenteas, decussatim positas exhibentia, ita lufit:

Quid sylvana duplex designat furca bicornis?

In sylvas proavos Jus habuisse tuos.

Ne-

Neque etiam illud prætereundum ducimus, quod de
satione harum sylvarum mirabundus recenset *Celt. cit.*
c. 2. de Origine Norib. Ubi sylva, inquit, sterilitate arena
exaruerit, illam, quod mireris, lucis sativis reparant, quan-
doquidem serendarum sylvarum scientia nostrorum hominum
solertia nuper inventa est: tantus amor nemorum. Quae
verba non sylvestri stylo & metro *Eob. Hess. c. 10. de No-*
rib. expressit, cuius inter alia hæc verba:

*Tum videas prodire novas sine stipite frondes,
mox quoque cauliculos tenues, tum cortice robur
adcresci, parvosque umbram defendere ramos
exiguam, teneramque novo de germine sylvam
surgere, & in patrias paulatim adolescere formas;
donec in antiquum redeat decus, altaque calo
attollat capita, & concusso vertice nutet,
lassatura iterum patrias jam sylva secures, &c.*

§. XII.

Nondum tamen sylvas hæc lingere licet: ad-
huc enim in *Objecto* considerari debent *mellicidium*, *apium*
etiam in sylvis istis sustentatio atque collectio: De *J. C.* apes
& favi non nisi occupatione acquirebantur: itaque
licet apes in nostris arboribus confederint, antequam
tamen a nobis alveo includantur, non magis intelli-
guntur nostræ esse, quam volucres, quæ in nostra ar-
bore nidum fecerunt, ideoque si alius eas incluserit,
is earum Dominus erit. Examen etiam apum, quod
ex alveo nostro evolaverit, eoque intelligitur esse
nostrum, donec in conspectu nostro est, nec difficilis

persecutio ejus: alioquin occupantis fit: l. 3. §. 4. D. de A. R. D. & §. 14. J. d. R. D. ad quem §. illud observat, *Conr. Ritter'sb. ICtus æternorum meritorum*, quod inde appareat apes migrationem instituere, cum non singulæ apes, sed totum examen avolat.

§. XIII.

Cum vero apes vix occupatæ dici possint, nisi infimul *Regulus*, quem vocant, alveari includatur & capiatur, disquirere hic libet, cur hunc tam anxie examen sequatur? Rationem suppeditat *Dn. Beemann. Parall. Polit. c. 6. §. 2. De Apibus sentimus, earum Regulum non ducem, sed marem esse totius cætus: Quod vel inde suspicari licebit, quod communiter apes credantur sexu carere; si enim omnes æque deprehendantur pariendi facultate instructæ, jam nullis ipsis sexus erit, quod certe naturæ animalium omnium repugnat, & tamen admittendum erit, nisi Ducem pro mare habeamus; hancque sententiam ulterius ex *Plinii lib. XI. H. N. c. 16.* confirmat.*

§. XIV.

De cætero non absconam a *J. C.* dispositionem *Caroli M.* circa occupationem apium adducit *Noë Meurer P. II. rubr. von Immen*, & ex eo complures alii: sed frustra hanc *Caroli M.* constitutionem in *Capitularibus Regum Francorum*, quæ nitidissime *Stephanus Baluzius Ann. 1677.* edidit, quærivimus; tandem denique *Capitul. tertio Dagoberti Regis sive Lege Baiwariorum tit. 21. c. 8.* reperimus, quæ cum illis, quæ *Meurerus* laudat, conveniunt: Ita enim *c. 1. Dagobertus* sanxit:

Si

Si apes, id est, examen alicujus ex apili elapsum fuerit, & in alterius nemoris arborem intraverit, & ille consecutus fuerit, tunc interpellat eum, cujus arbor est, & cum fumo & percussionibus ternis; de transversa secure, si potest, suum ejiciat examen, veruntamen ita, ut arbor non laedatur, & quod remanserit, bujus sit, cujus arbor est.

§. XV.

Quicquid tandem sit de aliorum juribus, in sylvis Noricis nemo praeter Zeidlarios apes tollere & eximere potest, qui, ne incauti hujus juris temeratores ignorantiam praetendere queant, *arbores*, in quibus mellificarunt apes, *signare* solent. Sed, non solum isti soli apes sylvestres occupant, sed etiam nemo praeter ipsos, apes jure in sylvis habere potest, quod statim *in cap. seq.* ipsa privilegii verba edocebunt. Circa alias porro immunitates atque praerogativas, maxime vero, *circa jura Foresti*, Jus nostrum versatur, quorum considerationem commodius ad tractatum *Effectus* reservabimus.

C A P V T IV.

De Forma, Fine & Effectu Juris
Mellicidii.

S V M M A R I A.

- §. 1. Forma in quo consistat. §. 2. Privilegium Zeidlariorum exhibetur. §. 3. 4. & seq. Finis & Effectus varius.

§. I.

§. I.

Forma nostri Juris æque ac aliorum jurium consistit in concessione vel patientia; & usu sive exercitio. Patientia enim & usus in rebus incorporalibus, quæ veram & realem traditionem respuunt, l. 43. §. 1. de A.R. D. pro traditione possessionis habetur. In quibus vero consistat, illud omnium optime ex ipsis privilegii verbis, (ad quæ iterum iterumque hætenus provocavimus) haurire licebit, cum

dulcius ex ipso fonte bibantur aqua

§. II.

Ita autem habent verba:

Wir Karl von Gottes Gnaden, Römischer König, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs und König zu Böhheim, verjahren öffentlich, und thun funth mit diesem Briefe, allen denen, die ihn sehen oder hören lesen, daß für unser Königlich gegenwürtigkeit kommen sein, unser lieb getreu, die Zeidler gemeinlich, uff unserm und des Reichs Walde bey Nürnberg gelegen, und haben uns gebetten und geslehet mit ganzem Fleiß, daß wir ihn alle ihre Rechte, die hernach geschriben stehen, die sie von langer Zeit bißher gehabt haben, von den Zeidelgutten, auf dem vorgehenden Walde bey Nürnberg, bestetigen und confirmiren wolten, von besondern unser Könighchen Gnaden. Des ersten, daß sie in allen Stetten des Römischen Reichs sollen Zelfrey sein, und darnach kein Recht zu halten, dann vor ihrem Zeidelmessier zu Feucht. Es seyen auch ire recht also, daß man alle Zeidelgut zimmern soll, aus unserm

unserm und des Reichs Walde bey Nürnberg, und um dasselbe Zimmer soll man Urlaub begeren und gewinnen um den Waldstromer und den Vorsteisser, und die sollen es erlauben unsonst, und in welches Vorsters Nur das Zimmer gehauen wird, dem soll man davon geben zwen Haller. Sie haben auch das Recht, daß ein jedlicher Zeidler alle Wochen soll führen zwen Fuder Stöck und Rannen, aus des ehgenannten Reichs Walde, und mag dies verkauffen, ob er will, und ihn soll niemand daran hindern noch irren. Es soll auch kein Zeidler, kein Vorstrecht geben. Es soll auch aus des ehgenannten Reichs Walde niemand kein Pin haben, denn allein geerbet Zeidler, ohn der Stromer und der Vorsteisser. Es ist auch recht, daß ein jedlicher Zeidelmeister, der von des Reichs Gnad zu Feucht sitzt, soll setzen und entsetzen alle Zeidelgut, also daß uns und dem Reich an seinen Guten icht abgehe, und auch, daß das Reich sein Dienst auf denselben Guten finden. Es ist auch recht, welcher Zeidler willen zu fahren hat von dem Zeidelgut, derselb soll geben 13. Haller dem Zeidelmeister, und wer das ob der Zeidelmeister dieselben Haller verschlüß, so mag der Zeidler von dem Gut fahren, ob er will, und dieselben Haller legen auf das Ueberthür inn dem Hause, da er ausfert, und soll darnach fahren, als ein gerechter, und wer denn auf das Zeidelgut fert, der soll dem Zeidelmeister einen Schilling Haller der kurzen geben, und daran soll er sich lassen genügen. Es ist auch recht, ob der belehnet Zeidelmeister von uns und dem Reich das Zeidel-Gericht mit besessen will, daß er einen andern Zeidelmeister an sein

D

statt

statt setzen soll nach der Zeidler Rath und nach ihren Willen. Sie sein auch schuldig von ihren geschriebnen Eiden auf den Zeidelguten, und von allen ihren vorgeschriebnen Rechten, die sie von uns und dem Römischen Reich haben zu dienen uns und dem Reich, zwischen den vier Wälden auf Gnade, und der Dienst ist also, daß sie dienen sollen mit 6. Armbrüsten, und zu demselben Armbrüsten soll man ihn geben Pfeil, was sie ihr bedürffen. Es ist auch ihr Recht, daß man ihn Wägen von Hof soll geben, und auch Koste, und ob man des nicht enthet, so sein sie ihres Dienstes ledig. Es sollen auch alle verlagte Pin auf unserm und des Reichs Walde, gehören in desselben unsers Reichs Pingarten, und wer ein Peuten niederhet, der ist schuldig dem Zeidelmeister zehen Pfund Haller und einen Haller, und dem des die Peut gewest ist, auch zehen Pfund Haller und einen Haller. Und wer auch einen gewipfelten oder gemerckten Baum abbauet, der ist schuldig dem Zeidelmeister ein Pfund Haller, und dem, des der Baum gewest ist, auch ein Pfund Haller. Es sollen auch die Zeidler zwirnt in dem Jahre darum rügen den Zeidelmeister. Ist aber, daß er ihn das nicht ausrichtet, so sollen sie es klagen unserm und des Reichs Pfleger, und der soll es ausrichten, und auch die Pusz darum nehmen, als vorgeschrieben stehet. Es ist auch recht, auf unserm und des Reichs Walde, bey Nürnberg gelegen, und als ferre der Pinkreis gereicht, daß niemand keinen Schwarm aufheben, noch sich unterwinden soll, denn ein geerbter Zeidler, und soll auch jeder Zeidler von seinen Guten geben sein Höniggeld uns und dem Reich,

als

als es von Alter an uns herkommen ist, oder dem, der es von uns und dem Reich innen hat. Die Zeidler sollen auch pfenden an Linden und an Eichen, und an Spürkeln um ein Pfund Haller, und dieselben Pfand soll man antworten dem Strome, und der Strome soll dann dem Zeidler davon einen Schillinghaller geben, dem, der ihm die Pfand antwortet. Es soll auch jeder Zeidler hauen, was er zu den Peuten bedarf. Und soll auch jeder Forster Pin haben in seiner Hut, und nicht ferrer, und soll auch kein Forster ziehen, denn der Strome und der Forstmeister. Es ist auch ihr Recht, daß der Zeidelmeister, in unserm und des Reichs Dienst soll verfahren, und soll In von Hof ihr Kost fordern, und auch ihre Rechte, und um denselben Dienst ist man dem Zeidelmeister schuldig seinen Weiskpfenning: Und was auch Todschlag in dem Gericht geschehen, das gehört einem Landvogten an, oder den, der es von uns, und von des Reichs wegen innen hat. Des haben wir angesehen, der vorgenannten Zeidler getreuen steten und Nutzen Dienst ic. Geben zu Nurnberg, da man zalt nach Christus Geburt, dreyzehnhundert Jahre, und darnach in dem fünfzigsten Jahre, des nächsten Dienstags nach Gottes heiligen Reichnam, in dem vierdten Jahre unserer Reiche.

§. III.

Ex hisce jam sua sponte profluit *Effectus* (de *Fine* enim; qui procul dubio est cura & custodia, seu, ut minus Latine loquuntur, melioratio & salvamentum sylvarum, multa non attinet dicere) ut adeo ejusdem

ferme recensitione supersedere queamus, ne cram-
ben bis coctam denuo recoquamus, nisi melioris do-
ctrinæ gratia illum in certas classes redigere allube-
fceret. Dispersimus autem hunc effectum in *Lucrativum* & *Onerosum*. *Lucrativus* alius est *Generalis*, quo in
uniuersum Zeidlarii, alius *Specialis*, quo Magistri so-
lum Zeidlariorum &c. gaudent. Possemus *Generalem*
subdiuidere in *Communem*, quem aliæ etiam personæ
ex certis privilegiis habent, & *Proprium*, cujus soli
Zeidlarii sunt participes. Ille *communis* inter alia in
eo consistit, quod (1) a *vestigialium* pensione immunes sint
in omnibus Imperii civitatibus: quo singulari immu-
nitatis jure etiam alii gaudent (unde eundem commu-
nem esse diximus) v. g. Fiscus l. 9. §. f. D. de *vestigial*.
Professores, Doctores, Studiosi, per *avtb. Habita. C. ne*
filius pro patr. Quærimus hic, Annon teneantur ve-
stigial ad refectionem pontium atque viarum solvere?
nec dubitamus affirmare, per l. 6. C. de SS. *Ecel.* (2)
Speciale fori privilegium habent: Quale privilegium et-
iam aliis, Clericis, v. g. Viduis, Studiosis &c. indul-
tum. Possunt autem & debent, vi privilegii istius
(quod de illis temporibus loquitur, quibus Judicium
& Jurisdictionem in Zeidlarios Senatus Norib. nondum
habuit) Feuchta coram Magistro suo conveniri, scilicet,
quoad causas civiles: De criminalibus enim Ju-
dex provincialis sive Præfectus Imperii tunc temporis
cognoscebat: in quorum tamen locum postmodum,
ceu alibi demonstratum, S. P. Q. N. successit. Ex quo
vero Magistri isti desierunt, dum in eorundem lo-
cum, maxime post acquisitum justo pretio Feuchta-
num

num Judicium, Præfectus Sylvæ Laurentianæ surrogatus est, consequens etiam est, hodie tam in Criminalibus, quam civilibus Illustr. Senatui Norib. jurisdictionem in Zeidlarios exercere: utut jam tum vigentibus adhuc Magistris istis, nihilominus Civitati Noricæ conceptis verbis fidem suam de non devastandis nemoribus adstringere debuerint, sique Civitati obligati fuerint.

§. IV.

Proprius effectus concernit (1) vel jura foresti (quam hujus respectu etiam ad effectum communem referri queat, quippe quo etiam Forestarii in sylvis Noricis gaudent) dum scilicet gratis ligna cadere possunt, daß sie kein Forst-Recht geben, aut singulis hebdomadis certam quantitatem lignorum demortuorum atque truncorum e sylvis vehere, pro lubitu vendere, tantumque, quantum ad prædiorum suorum structuram atque refectionem opus, tollere possunt: vel (2) *Apes*, quem effectum non male pro adæquato vereque proprio nostri Juris habere possumus, dum nemini, exceptis nostris Mellicidis, apes in sylvis Noricis fovere, tollere aut cadere fas est, in illos etiam, qui secus faciunt, aut arborem signatam succidunt, gravi mulcta, coram Judice suo animadvertere possunt. Quid? quod ne gramen quidem in sylvis demetere & defecare impune licet, *ex sanctione Ordinat. Sylv. ne scil. victus apibus subtrahatur.* Ad hoc ligna, quibus ad alvearia exstruenda opus habent, e sylvis capere licet. *Specialis*

cialis effectus concernit potissimum Magistrum Zeidlarii, dum censum emigrationis Zeidlarii prædia sua commutantes, & aliorum concedentes, eidem solvere tenentur, quem si accipere recuset, abituriens Zeidlarius illum limini prædii superimponit, sicque tandem discedit; qualem oblationis speciem Jura aliorum nostra Justinianeæ ignorant. Introitum etiam (ut ita dicam) novitii Zeidlarii exhibere eidem tenentur. Ad specialem effectum etiam referenda sunt, quæ supra c. 3. §. 2. de prædiis filialibus monuimus.

§. V.

Onerosus denique effectus in eo consistit, quod catapultis in quatuor sylvis, Imperio præsto esse, suaque officia gratis exhibere debuerint: Catapultis ideo, quod illa tempora, quibus illa privilegia data, infelicem bombardarum & missilium ignium, dum ipsum Vulcanum legibus nostris subicere scimus, usum prorsus ignorarint. Quæ vero quatuor sylvæ hic designentur, N. L. Certum præterea canonem quotannis, das Honiggeß, præstare tenentur: prædia, citra Domini consensum alienare non possunt, & quæ alia ex dicto privilegio erui queunt.

CAP. V. & ultimum.

De Judicio Zeidlariorum, de Contrariis, & Affinibus Jur. Mellicidii.

S U M M A R I A :

- §. 1. Quos olim Judices habuerint Zeidlarii : Differunt Buticul. & Magister Zeidlar. §. 2. Buticularius unde dicatur. In Capitul. Regum Francorum per illum denotatur Pincerna, uti per Sinescalcum Dapifer : quomodo Buticulario in Mellicidas Jus competere potuerit, conjicitur. §. 3. Qui hodie Judicium Zeidlariorum constituent. §. 4. Quæ in solenni Judicio peragantur. §. 5. Contraria huic Juri. §. 6. Judicium Vesperum quid? Formula impia de evocandis apibus ex Baluzio. §. 7. Judicium Murium. §. 8. Affine est jus Forestæ.

§. I.

Quod si denique horum jurium ratione controversiæ subnascerentur, olim coram Magistro Zeidlariorum expediebantur; si vero quis ipsum Magistrum convenire voluerat, adibat *Buticularium* sive *Butigliarium*. Testatur id decisum *Rudigeri von Brand, Landvogti Norib.* cujus verba damus: Ich Rudiger von Brand, der Landvogt zu Nürnberg ic. Daß für mich kam im Gericht Hiedbrand, der Zeidelmeister von Feucht, und begehrt zu erfahren an einer Urtheil ihme und den Zeids

lern: Wer zu ihm icht zu sprechen hett, wo er das mit Recht fordern sollt. Ward ertheilt: Wer zu dem Zeidelmeister selbst icht zu sprechen; der soll das fordern von einem Butigler zu Nürnberg; wer aber zu dem Zeidler icht zu klagen hett, der soll das fordern von einem Zeidelmeister, und anders nindert, Anno 1296.

§. II.

Buticularii vocem a Germanico: Butte, alibi deduximus: nec nos hactenus Originationis istius pernituit, maxime, cum postea *Fr. Pitbaum in Gloss. ad L. Saticam*, hanc vocem inde etiam deducere observaremus; unde & in veteri quodam glossario *Buttas*, it. *Butticellas* legi tradit. Interim, dum aliud agentes *Capitularia Regum Francorum* circumvolvimus, in *Capit. de Villis Caroli M.* *Buticularii* mentionem aliquoties invenimus, ita quidem, ut semper cum *Sinescalco* conjungatur: quem vero admodum *Sinescalcus* ciborum curam præcipue habuit (unde eundem, ex continuatione *Aimonii*, *Regiæ mensa præpositum*, & ex *Regin. Prumiensis Principem coquorum*, hodie vero *Dapiferum* vocari dicit *Hier. Bignonius in not. ad Marculf.*) ita, & origo verbi, & cit. capituli contextus, & dictorum Celebratissimorum virorum auctoritas suadet, *Buticularium* denotare *Pincernam*, *Pocillatorem* &c. Quo pacto vero huic Iurisdicctio in mellicidas competere potuerit, ex laudatis *Capitularibus* colligere licet: patet nimirum ex c. 47. quod & *Sinescalcus* & *Buticularius* de verbo *Regis vel Reginæ venatoribus, falconariis, vel reliquis ministerialibus aliquid facere præcipere potuerint*, ut habent ipsa

Ca.

Capit. verba: Potuerunt ergo & Mellicidis præcipere, utpote quos ad Venatorum & Falconariorum classem hætenus referre licebit, quatenus utrique mensam Principis feris, melle &c. instruunt: Unde, quod maxime opinionem nostram corroborat, cum in præced. c. 16. Buticularii mentio injecta, in subseq. c. 17. statim Carol. M. de apium cura hanc constitutionem subjicit: *Quantascunque villas unus quisque in ministerio habuerit, tantos habeat putaros homines, qui apes ad opus nostrum provideant.* Egregie hæc confirmant, quæ habet Bignon. cit. loc. ex Hincmar. & Adbalardi ep. 3. c. 23. *Quæ cura, inquit, quanquam ad Buticularium vel ad Comitem stabuli pertineret, maxima tamen cura ad Senescalcum respiciebat, eo, quod omnia cætera, præter potus vel victus caballorum ad eundem Senescalcum respicerent.* Quis non hic videt curam caballorum comiti stabuli assignari? Cura igitur potus Buticulario remanebit. Quomodo vero, & ob quam causam Mellicidæ ejus mandatis obedientes fuerint, jam tum innuimus, illud addentes, quod olim vinum, ut aqua, ita melle miscere & temperare, aut mulsum sic efficere moris fuerit.

§. III.

Hodie oblitterata Botigliariorum & Magistrorum memoria, alia dirimendarum controversiarum

proximum plerumque a Septemvirali Collegio locum occupant. *tium Ordine*, qui sylvarum curam gerunt, die Waltherien, *præsident*. *Judicis Superioris* (qui forte Buticularium refert) personam sustinet *Dn. Præfetus sylvæ Laurentianæ*. Hic sub se habet (1) *Judicem inferiorem* (quem, credimus, non male quis cum Magistro Zeidlariorum composuerit.) Hic singulis annis, modo suo officio rite functus fuerit, denuo confirmatur. (2) *Quatuor-Viri* (die Vierer) quorum munus ambulatorium est & anniversarium, ita quidem, ut quovis anno duo, qui scilicet jam per biennium præfuerunt, officio suo abeant, duoque de novo in illorum locum substituantur; sicque in effectu quilibet ex his Quatuor-Viris per biennium hac prærogativa gaudet. Electionem eorum peragunt laudati *Dn. Senatores*, *Dn. Judex*, et quatuor Seniores ex Zeidlariis. (3) *XII. Scabinos*, quos præfati *Dnn. Senatores & Judices* legunt. (4) *Actuarium*.

§. IV.

Celebratur autem novisque quasi personis animatur hoc Judicium (nisi fonticæ causæ aliud fortassis suadeant) singulis regulariter *Moji Calendis*: quam olim pluries, & quidem *sexies* illud celebratum fuisse, colligere liceat ex *Gravau. der angestellten Revision Sen. Nor. &c. fol. 92.* Eliguntur isthoc tempore cum Quatuor-Viri, tum etiam Scabini, qui de administranda justitia & procurando Judicii hujus commodo, stipulata manu promittere, verbisque conceptis jurare tenentur. Subditos etiam Judex muneris sui commonefacit, es wird ihnen ihre Pflicht vorgelesen, darauf

anzugeloben, und derselben gehorsamlich nachzusetzen. Novicii etiam Zeidlarii albo inscribuntur, & ad fidem servandam adstringuntur. Tandemque Leges & Ordinationes Zeidlariorum præleguntur.

§. V.

Absoluta ita Juris hujus constitutione, more Justiniano, ad ejus dissolutionem atque contraria pergemus. Repugnant autem huic juri in specie (generalia enim privilegiorum contraria, v. g. Nonusum, Interitum rei &c. in præsentī non vacat exponere) (1) Inobedientia, si Zeidlarii Ordinationibus Illustr. Senatus Norici obsecundare detrectent, quod jam ante venditionem factam obtinuit: Ita enim in diplomate Caroli IV. Ann. 1355. Volumus etiam, qualitercunque quolibet anno prædictæ sylvæ per præfatos Cives (scilicet de Consilio Civitatis Nurembergensis) dispositæ fuerint & ordinatæ, quod eandem ordinationem & statuta præfati Officiales, Forestarii & Mellicidæ earundem sylvarum, vel quicumque ad easdem sylvas pertinet, easdem constitutiones constanter & firmiter debeant observare, & si ipsi illud transgredierentur, & nollent esse obedientes, in quibuscunque articulis prius scriptis & expressis, vel qua adhuc pro utilitate sylvarum ordinarentur, & super eo statuerentur, hoc feret: ex tunc judex & cives prædictæ civitatis Nuremberg. possunt & debebunt eosdem transgressores & inobedientes corrigere, in rebus & personis prout ipsis videbitur.

a. 1358.) & Imperio & dicta civitati pro reformatione ipsorum nemorum, absque contradictione qualibet, libere jacere dimittant, & ulterius de eadem residua excreſcentia ultra prædictum numerum se minime intromittant. Volumus namque ac nostræ intentionis existis, ut prædicta excreſcentia devastatorum nemorum, quæ *Sûrreut* dicuntur, ad usus dictorum nemorum redeant & applicentur, & successuris temporibus in nemora crescant & redigantur. (3) Alienatio dictorum ducentorum jugerum sub jurium omnium amissione *l. 1. prohibetur.* (4) Alienatio etiam jurium quorumvis & officiorum, sive fiat oppignorando, aut (quod verbum laudati diplomatis est) *impignorando*, obligando, permutando, donando, &c. itidem sub prædicta pœna interdicatur.

§. VI.

Denique occasione Judicii Zeidlariorum, quod Apiarium Imperii in primis concernit, hic, ubi aut de contrariis aut de affinibus agimus (ad utrumque enim referri poterit) mentionem injicere libet *Judicii Vespærum*. Quid hoc monstri? unus itemque alter cogitabit. Vespam quidem judicem novimus apud *Sapientissimum fabulatorem Phædrum*, cujus elegantes & purissima *Latinitatis fabulas*, uti *Aug. Buchnerus* semper amavit, ita nemini non eruditorum in deliciis fuisse vidit *P. II. ep. 71.* Fingit autem ille *fab. 52.* fucos apum favos suos esse contendisse, judice vespæ, hanc, cum fuci favos parare recusarent, ut ex sapore mellis & forma favi auctor mellis litigiosi appareret, talem denique sustulisse senten-

tentiam: *Apertum est, quis non possit, aut quis fecerit; quapropter apibus favum restituo suum.* Sed enim alia omnia in isto vespasum judicio, de quo nobis sermo, tractabantur: Agitur enim ibidem *de banniendis sive proscribendis, & ut sic loquamur, excommunicandis fucis*, quod in Arnsbergensi Comitatu viget. Quoniam de ejusdem existentia dubitanter quodammodo loquatur *Webnerus*: Ita enim in *Epist. Goldast. ep. 403. Ridiculum aliquid audiui de Wespen-Gericht, in der Graffschaft Arnsberg.* Quod si verum esset animi relaxandi causa inferendum putarem. Est quidem incredibile, sed ego Praga audiui, sub juramenti adsertione, ut rem gestam recitari, scilicet de banniendis quotannis fucis in isto Comitatu per singulare ad id deputatum Judicium. Poterit id a Mercatoribus Coloniensibus vel vicinis sciri. Hæc verba ubi compilatores der Monatlichen Unterredungen einiger guten Freund 2c. mensi April. 1689. p. 437. inseruissent, subdunt: *Webnerus redet von seinen Observationibus Practicis - Sie funden aber nichts, und stunden in den Gedanken, Webnerus hätte vielleicht keine weitere Nachricht haben können, und dem, was er zu Praga gehöret, nicht allein trauen wollen.* Ist mir recht, (addit collocutor) so habe ich bey denen *Capitularibus Regum Francorum*, so *Baltusius* edirt, etliche *Formularien* gelesen, wie man vor diesem das Ungeziefer bannisset, welche Gewohnheit vielleicht in dem Wespen-Gericht übrig geblieben. Sed quemad-

dis apibus exhibet, quam subjicimus, veniam tum ob styli, tum maxime ob materiæ barbariem præfati: *Adjuro te, mater aviorum, per Deum, Regem calorum, & per illum redemptorem filium DEI te adjuro, ut non te altum levare, nec longe volare, sed quam plus cito potest, ad arborem venire. Ibi de allocas, cum omni tua genera vel cum sociâ tua. Ibi habeo bono vaso parato, ubi vos ibi in Dei nomine laboretis, & nos in Dei nomine luminaria faciamus in Ecclesia Dei, & per virtutem Domini nostri Jesu Christi, ut nos non offendat de radio solis, sicut vos offendit de egalo flos, &c.*

§. VII.

Sed apage aniles hasce atque blasphemias nœnias. Nos, qui novimus SS. *DEI nomen non esse assumendum in vanum*, merito hæcce talia detestamur. Interim probabilem dicti Vespærum Judicii, circa supersticiosa ista tempora, existentiam reddit jucunda historia, quam insignis ille Historicus, *Jac. Aug. Thuan. l. 6. Hist. de muribus hanniendis* recenset: scilicet, cum in Hedueni præfectura ingens murium multitudo corrolis passim segetibus magnum damnum daret, & populus illos diris devovendos censeret, Episcopi vicarium ternis præconiis mures in jus vocasse: hisce non comparentibus, *Bartbol. Cassanæum*, magni postea nominis Jctum, absentium patrociniûm suscepisse, judicibusque persuasisse, ut, quod non rite atque ordine fuerint in jus vocati mures, alium iis in singulis paroeciis diem dicerent, cum eo judicio omnium murium salus ageretur: Quo impetrato, laudatum *Cassanæum* rursus in brevius tempus comprehen-

rendinatum judicium demonstrasse, quam ut mures
adesse possent, quibus per omnes vicos insidias a fe-
libus structas constaret: & obtinuisse etiam, indeque
magnam æquitatis & Juris peritiæ laudem consecu-
tum esse.

§. VIII.

Interim inter *Affinia* referimus *Jus Forestæ*, quod
non in augusto illo significato hic sumimus, quate-
nus æquipollet ipsi Jurisdictioni Forestali, sed pro juri-
bus nonnullis, quæ certis personis (die Waldgenossen etc.
vocantur) in sylvis & foresto, maxime circa ligna
cædenda, competunt. Differt autem *Jus Forestæ* a
nostro *Jure Mellicidii*, tanquam angustius a latiori,
cum *Zeidlarii* præter jura Foresti etiam *Ius Mellici-*
dii habeant. Sed temporis penuria in præsentī accu-
rationem operam non indulget: itaque manum de ta-
bula, ubi prius, pro præstita gratia, ex imo
pectore dixerimus

SOLI DEO GLORIAM!

COROLLARIA.

- I. *Feudum proprie per usumfr. definiti potest, licet Dd. communiter contrarium teneant.*
- II. *Juramentum illicitum quandoque servari potest.*
- III. *Potest quis ad unam eandemque rem petendam & Rei Vindicationem & Hypothecariam actionem instituere.*
- IV. *Etiam is tutor esse potest, qui rebus pupilli prospicere nequit.*
- V. *Potest quis de J. Can. rei oppignorata fructus percipere, ita ut fructus non computentur in sortem, absque usuraria pravitatis labe.*
- VI. *Represalia non repugnant J. N.*
- VII. *Heres in foro animæ non tenetur ex testamento imperfecto legata &c. prestare.*
- VIII. *Vestimentis legatis, capillamenta scilicet vestium nomine non tenentur.*

VA11522132